

ผลการใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาต่อทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ
ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนนาคประสิทธิ์ จังหวัดนครปฐม*

Effects Of Using Videos And Metacognitive Strategy Instruction On
Listening Comprehension Of Sixth-Grade Students At Nakprasith
School, Nakhon Pathom

ผาณิตา ปู่แต่งอ่อน (Phanita POOTEANG-ON)**

รินทร์ ชีพอรานัย (Rin CHEEP-ARANA)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาและเพื่อการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือการสอน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญา จำนวน 4 แผน แผนละ 100 นาที และสื่อวิดีโอภาษาอังกฤษจำนวน 4 เรื่อง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบวัดทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียน จำนวน 1 ฉบับ แบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา จำนวน 1 ฉบับ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์อภิปัญญา จำนวน 1 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ t-test ค่าเฉลี่ย

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง ผลการใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาต่อทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ จังหวัดนครปฐม

This article is a part of an Independence study submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree, Master of Education Program in English Language Teaching, Department of Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University “EFFECTS OF USING VIDEOS AND METACOGNITIVE STRATEGY INSTRUCTION ON LISTENING COMPREHENSION OF SIXTH- GRADE STUDENTS OF NAKPRASITH SCHOOL NAKHON PATHOM”.

** นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail: pphanita.p@gmail.com

A graduate student in English Language Teaching, Department of Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University E-mail: pphanita.p@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดร. รินทร์ ชีพอรานัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Adviser Rin Cheep –Arana Ph.D , Faculty of Education, Silpakorn University

ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการเรียน และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญาภาพรวมอยู่ในระดับ พอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 2.70 จากระดับ 3

คำสำคัญ : การฟังเพื่อความเข้าใจ, กลยุทธ์อภิปัญญากับการฟัง, กลยุทธ์อภิปัญญากับเด็กประถม

Abstract

The purposes of this study were to investigate the effects of using videos and metacognitive strategy instruction on listening comprehension of sixth-grade students in Nakprasith School, Nakhon Pathom province and to explore the students' opinions toward the listening comprehension lessons using videos and metacognitive strategy instruction. The subject consisted of 30 students of sixth graders who were selected from an intact group.

The instruments used for this experiment were: 1) an instructional instrument including four units of listening comprehension lesson plans and four English videos and 2) a research instrument including one set of pre-posttest of an English listening comprehension proficiency test, a questionnaire for surveying students' opinions toward the instructional materials, and learning logs for collecting data of students' metacognitive strategy use during the lessons. The experiment had been conducted for eight hours in total. The collected data were analyzed by the t-test statistical analysis in order to compare the students' listening comprehension skill before and after the experiment. The mean scores and standard deviation of the questionnaire were used to measure the students' satisfaction toward the materials and metacognitive strategy instruction.

The results of the study revealed that: 1) The students' listening comprehension skills after studying listening comprehension through videos and metacognitive strategy instruction were significantly higher than before the experiment at the level 0.01, and 2) The students' satisfaction toward listening comprehension lessons using videos and metacognitive strategy instruction was highly positive.

Keywords: listening comprehension, metacognitive strategy for *listening, metacognitive strategy instruction for primary students*

บทนำ

ในปัจจุบันมนุษย์มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างไร้พรมแดน การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ หรือ เทคโนโลยีต่าง ๆ อันเกิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ของกันและกัน ทำให้การสื่อสารมีความจำเป็นในการอยู่ร่วมกัน ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ ๆ ในช่วงศตวรรษนี้ด้วย เนื่องจากประเทศทั่วโลกกว่า 200 ประเทศมีภาษาที่แตกต่างกันออกไปทำให้ภาษากลางในการสื่อสารมีความจำเป็น ภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เป็นแกนหลักของหลักสูตรการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

ในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศใกล้เคียงเริ่มมีการแลกเปลี่ยนการช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศเกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการติดต่อซึ่งกันและกัน จึงได้มีการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประชาคมอาเซียน (อณูฉน เชื้อไทย, 2555)

ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอันจะเห็นได้จากการบรรจุภาษาอังกฤษในหลักสูตรแกนกลางและการเกิดโรงเรียนสองภาษาขึ้นอย่างกว้างขวาง สำหรับทางรัฐบาลได้มีการเพิ่มครูที่จบทางด้านภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้นเพื่อช่วยให้นักเรียนไทยสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างสร้างสรรค์ (อณูฉน เชื้อไทย, 2555) แต่อย่างไรก็ตามความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ จากสถิติผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) ในปีล่าสุด พบว่าคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าครึ่งของคะแนนเต็ม 100 คะแนน (Matichon, 2561) อย่างไรก็ตามผลการทดสอบนี้ไม่ได้สะท้อนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทางการฟังของเด็กในระดับนี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความใส่ใจต่อทักษะทางการสื่อสารที่ค่อนข้างน้อยในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ถึงแม้ว่าการฟังจะมีความสำคัญในชีวิตประจำวันโดยการฟังถือเป็นด้านแรกในการสื่อสาร

การฟังเป็นทักษะเบื้องต้นในการรับรู้ข้อมูลและเรียนรู้สิ่งต่าง การฟังเป็นส่วนประกอบหลักของการสื่อสารเนื่องจากเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในการสื่อสารเพราะการรับรู้ผ่านการฟังจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาแล้วสามารถนำมาปรับใช้สื่อสารในภาษานั้น ๆ ได้ (Richards, 2008; Ross & Roe, 1990) ในการสื่อสารเบื้องต้นผู้ฟังควรรับรู้และเข้าใจสารที่ได้รับได้อย่างถูกต้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการฟัง การฟังเพื่อความเข้าใจจึงเป็นทักษะหนึ่ง ที่ควรได้รับการพัฒนา การฟังเพื่อความเข้าใจเป็นกระบวนการได้ยินผ่านทางหู กักเก็บข้อมูล ตีความเข้าใจความหมายและตอบกลับไปยังผู้พูด (Chaney & Burk, 1998) การพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับระดับของผู้เริ่มเรียนภาษา เพราะการฟังเพื่อความเข้าใจเป็นการรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำข้อมูลนั้นไปพัฒนาทักษะอื่น ๆ ของการเรียนภาษาต่อไป (Nunan, 1991a; Rost, 1991; Wicker & Schultz, 1995)

แม้ทักษะการฟังจะเป็นทักษะสำคัญเบื้องต้นในการเรียนรู้ภาษา แต่การฟังเพื่อความเข้าใจเป็นทักษะที่ได้รับความสนใจน้อยและถูกละเลยในการเรียนการสอนภาษา เนื่องจากขาดงานวิจัยด้านการฟัง ผู้สอนขาดความสนใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถทางการฟังที่มีประสิทธิภาพและกระบวนการทำงานวิจัยทางการฟังที่ค่อนข้างซับซ้อน เนื่องจากการฟังมีกระบวนการที่ซับซ้อน นอกจากความยุ่งยากและซับซ้อนในกระบวนการแล้ว การหาบทพูดก็เป็นปัญหาเช่นกัน เนื่องจากในปัจจุบันมีสื่อการฟังที่ดีค่อนข้างน้อย (Lynch, 2011)

นอกจากการศึกษาด้านทักษะการฟังไม่ได้รับความสนใจแล้ว ในแง่การเรียนการสอนยังขาดวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการฟังอีกด้วย โดยสาเหตุหลักอาจมาจากผู้สอนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการสอนและกลยุทธ์ที่ใช้ในการสอนการฟัง นอกจากนี้ความลำบากในการเรียนภาษาหรือปัจจัยที่ทำให้การเรียนไม่เกิดประสิทธิภาพนั้น เกิดจากการที่ผู้เรียนไม่สามารถจัดการกับความรู้หรือข้อมูลใหม่จำนวนมากได้ รวมทั้งไม่สามารถเลือกใช้กลวิธีในการเรียนที่เหมาะสมได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนระดับเริ่มต้น (Mendelson, 1998; Larry Vandergrift & Goh, 2012)

นอกจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีประเด็นด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจดังนี้ ปัจจัยแรกคือผู้พูด เช่น สำเนียงที่ใช้ ความเร็ว เป็นต้น (A. Wenden, 1991) ปัจจัยที่สองคือผู้ฟัง กล่าวคือระดับความสามารถของผู้ฟัง ความสนใจและความคุ้นเคยในเรื่องที่ฟัง รวมทั้งผู้เรียนไม่สามารถเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อจัดการกับการเรียนรู้ของตนเองได้ กลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลยุทธ์ที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แต่ผู้เรียนไม่สามารถใช้กลยุทธ์นั้น ๆ ในสถานการณ์ที่แตกต่างได้ โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับเริ่มต้น กลยุทธ์ที่คุ้นเคยจะเป็นกลยุทธ์แบบท่องจำ (Memorization) ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์อื่น ๆ ได้ (G. Brown & Yule, 1983; Nunan, 1991b; A. Wenden, 1991) ปัจจัยที่สามคือ เนื้อหา และปัจจัยสุดท้ายคือ สิ่งที่จะช่วยสนับสนุน เช่น สื่อต่าง ๆ เป็นต้น (G. Brown & Yule, 1983) โดยการใช้สื่อจริงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาษาสื่อสารที่แท้จริง จะก่อประโยชน์ในการเรียนภาษา (หริศศักดิ์ พลตรี, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปรายต่อทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเสริม โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน 9 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 312 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐมที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน เลือกโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ (Intact group sample) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

ตัวแปรตาม คือ

1. ทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอภาษาอังกฤษและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

2. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอภาษาอังกฤษและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

ส่วนที่ 1 เครื่องมือการวิจัย

1. แบบทดสอบทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังเรียน จำนวน 26 ข้อ 30 คะแนน โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือจากการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถามมากกว่า 0.5 ขึ้นไป

2. แบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา (Metacognitive Learning Log) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ โดยมีการให้คำถามนำเพื่อให้ผู้เรียนบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการฟัง

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการสอนแบบส่งเสริมอภิปัญญา จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 เครื่องมือการสอน

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาจำนวน 4 แผน แผนละ 100 นาที

2. สื่อวิดีโอภาษาอังกฤษจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 The haunted house สอดคล้องกับหัวเรื่อง บ้านและที่อยู่อาศัย เรื่องที่ 2 Camping สอดคล้องกับหัวเรื่อง เวลาว่างและนันทนาการ เรื่องที่ 3 Dundee weather report for Kids สอดคล้องกับหัวเรื่อง สภาพลมฟ้าอากาศและเรื่องที่ 4 Henry's birthday สอดคล้องกับหัวเรื่อง อาหาร/ เครื่องดื่ม

วิธีการดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยการใช้สื่อวีดิโอและกลยุทธ์อภิปัญญาสำหรับเด็กประถม

ขั้นที่ 2 พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1) พัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนการฟังเพื่อความเข้าใจและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 กำหนดกรอบเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้

1.2 ศึกษาการเลือกสื่อวีดิโอและเลือกสื่อวีดิโอที่ใช้ในการสอนจำนวน 4 วีดิโอ

1.3 ศึกษาแนวทางการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการสอนการฟัง

สรุปได้ว่า กลยุทธ์อภิปัญญา คือกลยุทธ์การจัดการการเรียนรู้และควบคุมความคิดของผู้เรียนในการเรียนรู้ผ่านกลวิธี การวางแผน การจัดการหรือการตรวจสอบความเข้าใจ และการประเมินผลการเรียนรู้ (Wenden, 1991; Oxford, 1990; Rost, 2011) สำหรับเด็กประถมครูผู้สอนจะมีส่วนช่วยในการวางแผนการเรียนรู้ของเด็กมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นการวางแผนก่อนการฟัง (Planning) โดยผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนวางแผนในการฟัง ครูผู้สอนเตรียมให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่จะฟัง รูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้อง และผู้สอนควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของภาระงานอย่างชัดเจน ให้คำถามนำ (guided questions) เพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจว่าควรใส่ใจข้อมูลใดในการฟัง

ขั้นการตรวจสอบขณะฟัง (Monitoring) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความเข้าใจในการฟังผ่านกิจกรรมต่างๆโดยกิจกรรมขั้นนี้จะมีลักษณะง่ายไม่ซับซ้อน มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นแรกฟัง 1 ครั้งเพื่อดูภาพรวมของเรื่องที่ได้ฟังและตอบคำถามนำเรื่อง (guided questions) จากนั้นให้ฟังอีกรอบเพื่อตอบคำถามด้านรายละเอียดของเนื้อเรื่องผ่านการทำกิจกรรมฝึกตามทักษะย่อยของการฟังเพื่อความเข้าใจ ทั้งในรูปแบบการเขียนแผนผัง การเติมข้อมูลในตารางหรือการตอบคำถามแบบปรนัย และท้ายที่สุดผู้เรียนอภิปรายคำตอบของตนเองกับเพื่อนร่วมห้องเพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจของตนและตรวจสอบภาระงานที่ตนได้ทำ จากนั้นผู้สอนอภิปรายปัญหาการฟังและแนวทางการแก้ไขกับผู้เรียนโดยผู้เรียนระบุข้อผิดพลาดของตนเองและบอกสาเหตุของข้อผิดพลาดของตน

ขั้นหลังการประเมินผล (Evaluation) ผู้สอนให้การตอบกลับ (feedback) แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบผลงานของตน จากนั้นผู้เรียนประเมินผลงานของตนเองผ่านแบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ขั้นหลังการฟัง (Post-listening) มีวัตถุประสงค์และเพื่อขยายความรู้หรือภาษาที่ได้จากการฟังบทเรียนนั้นๆ ในบริบทอื่นๆ กิจกรรมมีลักษณะเป็นกิจกรรมการแก้ปัญหาโดยจะเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้นำประเด็นที่ได้ฟังมาขยายต่อในทักษะการพูดหรือเขียน โดยกิจกรรมจะเน้นความคิดสร้างสรรค์

1.4 นำข้อมูลการวิเคราะห์สรุปในรูปแบบของตารางกำหนดเนื้อหาในการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวีดิโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา (Unit Content of Specification) ดำเนินการเขียนแผนการสอนระยะยาวจำนวน 4 แผน แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิง

เนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยการหาค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2) พัฒนาแบบทดสอบวัดทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลการประเมินการฟังเพื่อความเข้าใจ จากนั้นกำหนดจุดประสงค์การทดสอบการฟังเพื่อความเข้าใจโดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้จากตารางกำหนดเนื้อหา ด้านเนื้อหาสาระหรือหัวเรื่องทักษะย่อยของการฟังเพื่อความเข้าใจ ประเภทสื่อและกิจกรรมการฟังต่าง ๆ

2.2 กำหนดเทคนิคและรูปแบบการสอบ จากนั้นสร้างตารางกำหนดเนื้อหาข้อสอบ และพัฒนาแบบทดสอบการฟังเพื่อความเข้าใจ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังเพื่อความเข้าใจ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่ ความครอบคลุมของเนื้อหาที่ใช้สอบ และความตรงด้านจุดประสงค์ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ความสอดคล้องของคำถามกับจุดประสงค์ แล้วเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์

3) พัฒนาแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการฟังเพื่อความเข้าใจ

3.1 ศึกษารูปแบบคำถามที่ใช้วัดกลยุทธ์อภิปัญญา จากงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

3.2 นำแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการฟังเพื่อความเข้าใจเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของคำถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามแต่ละข้อกับลักษณะของกลยุทธ์อภิปัญญาในแต่ละด้าน และรูปแบบภาษาที่ใช้ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1

4) พัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวีดิโอและกลยุทธ์อภิปัญญา

4.1 วิเคราะห์เนื้อหาในการประเมินและสร้างกรอบเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวีดิโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของรูปแบบคำถามและภาษา

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้บทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวีดิโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ โดยดำเนินการดังนี้

1) ขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2) ทำการหาประสิทธิภาพเครื่องมือจากการหาประสิทธิภาพเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

3) ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการทดลองรูปแบบการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวีดิโอและกลยุทธ์อภิปัญญา จากนั้นให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะการฟังหลังเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบทเรียน

4) เก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการทดลองการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการเปรียบเทียบทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญา

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนผลต่างเฉลี่ย (D) และค่าทดสอบ t ของนักเรียน

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	(Mean)	S.D	D	t	df	Sig
ก่อนเรียน	30	15.50	4.03				
หลังเรียน	30	20.67	3.14	5.2	-	29	.000
					7.857*		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษหลังเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญาเท่ากับ 20.67 (หรือ ร้อยละ 68.90) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญาซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.50 (หรือ ร้อยละ 51.67) ผลต่างเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญาเท่ากับ 5.20 ซึ่งหมายถึงผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 17.33 ค่าสถิติ t เท่ากับ -7.857 แสดงว่าทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นหลังเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.000 < 0.01)

2) การใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการเรียนการฟังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนักเรียน บันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาของตนเองทุกครั้งหลังบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญาทั้ง 4 บทเรียน โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 5 คำถาม เรียงตามขั้นตอนการสอน เพื่อควบคุมให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการเรียนการฟังเพื่อความเข้าใจ

คำถามข้อแรกสำหรับบทเรียน คือการคาดเดาเรื่องที่จะได้ยิน ข้อมูลความสามารถของผู้เรียนในการคาดเดาเรื่องที่จะได้ยิน หลังจากการสอนคำศัพท์และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะได้ยินบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถคาดเดาได้มากที่สุดคือ บทเรียนที่ 3 Dundee the weather for kids และ บทเรียนที่ 4 Henry's birthday party ผู้เรียน ร้อยละ 100 (30 คน)

การใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในขั้นการวางแผนก่อนฟัง โดยผู้เรียนจะนึกถึงภูมิหลังของตนต่อเรื่องที่ฟัง ในแต่ละบทเรียน ผู้เรียนจะตอบคำถามว่าเคยได้ยินเรื่องราวที่คล้าย ๆ กันหรือไม่เพื่อดูความคุ้นเคยกับหัวเรื่องที่ฟังของผู้เรียนผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับหัวเรื่อง การรายงานสภาพอากาศมากที่สุด โดยผู้เรียน ร้อยละ 86.5 (26 คน) เคยได้ยินเรื่องราวที่คล้าย ๆ กันมาก่อน ในขณะที่ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับเรื่องบ้านผีสิงในบทเรียนที่ 1 น้อยที่สุด โดยมีผู้เรียนเพียงแค่ร้อยละ 16.7 (5 คน) เคยได้ยินเรื่องราวคล้ายกันมาก่อน

การใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการตรวจสอบการฟังของตนเอง คือ ความสามารถในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการฟังของผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนจากแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาแสดงให้เห็นปัญหาที่นักเรียนส่วนใหญ่พบเจอคือ พบกับคำศัพท์ยากไม่เข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 37 ของนักเรียนทั้งหมด รองลงมาคือ ความเร็วของภาษาพูด คิดเป็นร้อยละ 31 และอันดับสุดท้ายคือ ผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับสำเนียงของผู้พูด นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถระบุการแก้ไขปัญหาที่ตนเองพบเพื่อใช้ในฟังครั้งต่อไปด้วย วิธีแก้ไขปัญหาที่พบว่าผู้เรียนใช้มากที่สุด คือการดูภาพจากวิดีโอประกอบความเข้าใจ

การใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในขั้นการประเมินผล (Evaluation) ข้อมูลการประเมินตนเองของผู้เรียนผ่านแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในแต่ละบทพบว่าในบทเรียนหลัง ๆ ผู้เรียนมีความมั่นใจในทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจมากขึ้น เห็นได้จากไม่มีผลการประเมินในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อมูลยังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมั่นใจว่าการฟังของตนเองค่อนข้างดี แต่ก็รู้อย่างมีปัญหากการฟังและแนวทางการแก้ไข ซึ่งเป็นกลไกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

3) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาของนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นด้านความพึงพอใจต่อบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญาในระดับ พึงพอใจมากที่สุด (Mean = 2.70, S.D.= 0.30) โดย ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านสื่อวิดีโอที่เลือกใช้ (Mean = 2.79, S.D.= 0.27) รองลงมาคือด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน (Mean = 2.74, S.D.= 0.25) อันดับที่สามคือด้านประโยชน์ของการสอนโดยกลยุทธ์อภิปัญญา (Mean = 2.67, S.D. = 0.42) และด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านเนื้อหาสาระ (Mean = 2.47, S.D.= 0.434)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยข้างต้นมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายดังนี้

1) การสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอ

ผู้เรียนร้อยละ 95.5 มีคะแนนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์อภิปัญญา ทั้งนี้มีความเป็นไปได้ว่าอาจเกิดจากการใช้สื่อวิดีโอในการสอนการฟัง ซึ่งสำหรับเด็กเล็กการใช้วิดีโอมีส่วนช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Sherman (2003) และ Safran (2015) ที่กล่าวว่าวิดีโอช่วยในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และจากงานวิจัยของ Meritasmali (2012) ชี้ให้เห็นว่าการใช้วิดีโอในการสอนทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดี วิดีโอจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากกว่า ภาษาที่ปรากฏเป็นธรรมชาติมากกว่าภาษาในหนังสือ

นอกจากนี้ยังอาจเกิดจากภาพประกอบในวิดีโอมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งมีส่วนช่วยอย่างมากให้นักเรียนวัยประถมเข้าใจเนื้อเรื่องที่ฟังได้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Sherman (2003) ที่กล่าวว่า การได้รับสารทั้งการฟังและการมองเห็นจากภาพเคลื่อนไหวมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนรับสารได้มากขึ้น โดยประโยชน์ของการใช้สื่อการฟังประเภทวิดีโอในการสอนการฟัง สำหรับการทดลองนี้เห็นได้ชัดจากการแก้ปัญหาการฟังของผู้เรียนในเกือบจะทุกปัญหาที่พบเจอ วิดีโอมีส่วนช่วยในด้านความเข้าใจ เช่น การพบเจอกับคำศัพท์ยาก ผู้เรียนใช้การดูภาพจากสื่อวิดีโอประกอบเพื่อช่วยในการเข้าใจถึงร้อยละ 43.18 เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้สื่อวิดีโอในการสอนฟัง ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสีหน้า ท่าทางของตัวละครที่เสมือนเหตุการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้

เห็นตัวอย่างวัฒนธรรมการใช้ภาษาที่ถูกต้อง นอกจากนี้ Safranji (2015) ยังกล่าวเพิ่มเติมว่าการได้เห็นอากัปกริยาของผู้พูด สีหน้าและท่าทางประกอบน้ำเสียงของผู้พูด ช่วยเพิ่มความสามารถทางการฟังเพื่อความเข้าใจได้มากขึ้นอีกด้วย

อีกทั้งประเภทของวิดีโอที่เป็นการ์ตูนอาจมีส่วนช่วยส่งเสริมการฟังเพื่อความเข้าใจ เนื่องจากเป็นประเภทที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Harmer (2001); Stempleski et al. (1991) ที่ว่าสื่อวิดีโอมีการใช้ภาษาที่ค่อนข้างยากดังนั้นในการเลือกสื่อวิดีโอสำหรับเด็กเล็กนั้นสื่อประเภทที่เหมาะสมที่สุดคือสื่อประเภท การ์ตูน ซึ่งมีความเหมาะสมทั้งในด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสารและเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

ประเด็นสุดท้ายคือการใช้คำบรรยายใต้ภาพของสื่อวิดีโอประกอบการสอนการฟัง อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยในระหว่างการทดลองมีการเปิดคำบรรยายประกอบ เนื่องจากสื่อวิดีโอการ์ตูนที่เลือกใช้เป็นสื่อจริง (Authentic Video) ที่ไม่ได้มีการตัดแปลงให้ง่ายต่อการเรียน สอดคล้องกับ Safranji (2015) ที่ระบุว่าคำบรรยายใต้ภาพประกอบวิดีโอนั้นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่ฟังมากขึ้น ผู้เรียนสามารถดึงความรู้พื้นฐานที่ตนมีด้านคำศัพท์มาใช้ในการฟังได้มากขึ้นจากการเห็นคำศัพท์ที่ปรากฏ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการออกเสียงคำนั้น ๆ ในบริบทจริงอีกด้วย

2) กลยุทธ์อภิปัญญาสำหรับเด็กประถมในการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจ

ผู้เรียนร้อยละ 95.5 มีคะแนนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้มีความเป็นไปได้ว่าอาจเกิดจากบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์อภิปัญญาสานเข้ากับวิธีการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาที่ถูกออกแบบอย่างเป็นระบบตามหลักการสอนการฟังโดยใช้กลยุทธ์อภิปัญญา และได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่าบทเรียนมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมีประสิทธิภาพเพียงพอในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน โดยแต่ละชั้นได้ออกแบบสอดคล้องกับแนวทางการสอนการฟังโดยใช้กลยุทธ์อภิปัญญาของ (O'Malley & Chamot, 1995; Larry Vandergrift, 1997, 2012; A. Wenden, 1991) ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

อีกทั้งเครื่องมือการวิจัยแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา (Learning Log) อาจเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นจากการฝึกฝนโดยบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์อภิปัญญาเพราะสามารถช่วยควบคุมให้ผู้เรียนได้ใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการเรียนอย่างแท้จริง โดยการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาของเด็กประถมนั้นครูผู้สอนเข้ามามีบทบาทค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Ellis et al. (2002) ที่กล่าวว่าครูผู้สอนเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ผู้สอนได้สอนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะฟังรวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลในวิดีโอเข้ากับประสบการณ์หรือความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลก่อนการฟังมากที่สุด (ธนกร สุวรรณพฤติ, 2559) นอกจากนี้เป็นการวางแผนในกลยุทธ์อภิปัญญาแล้วนั้นยังมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์การเรียนการฟังเพื่อความเข้าใจของ Donogue (2009) ที่เรียกว่า กลยุทธ์การคาดเดา นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีโอกาสได้ฝึกทักษะทางภาษาในสถานการณ์ที่ใกล้เคียง ทำให้คาดเดาและวางแผนสำหรับเรื่องที่จะฟัง ส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการฟัง จากการศึกษาแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคาดเดาเหตุการณ์ของเนื้อเรื่องจากการสอนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องและสอนความรู้พื้นฐานของวิดีโอที่จะได้ฟัง โดยในวิดีโอที่

2 ถึง 4 นั้น ร้อยละ 90–100 ของผู้เรียนสามารถคาดการณ์ได้ใกล้เคียงกับเนื้อหาในวิดีโอ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า คำศัพท์และข้อมูลที่ผู้เรียนสอนก่อนการดูวิดีโอมีความสอดคล้องกับวิดีโอ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีการดึงความรู้ภูมิหลังของตนเองที่เชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Palmer (2014) ที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงข้อมูลกับชีวิตของเด็กช่วยส่งเสริมความสามารถทางการฟัง

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบ (Monitoring) ผู้เรียนได้มีโอกาสสังเกตและตรวจสอบการฟังของตนเอง วิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการฟังของตนเอง เพื่อพัฒนาการฟังในครั้งต่อไป กิจกรรมนี้ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาของตนเองซึ่งอาจแตกต่างจากคนอื่นและแก้ไขได้ตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับ หลักการกลยุทธ์แก้ปัญหาในการฟังของ Vandergrift (1997) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องตรวจสอบความเข้าใจในการฟังและพฤติกรรมฟังของตนเองตลอดจนแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ ในงานวิจัยนี้ผู้เรียนจะบันทึกปัญหาที่พบ โดยปัญหาที่ผู้เรียนพบมี 5 ปัญหาเรียงลำดับดังนี้ พบเจอคำศัพท์ยาก ผู้พูดพูดเร็ว ตามเนื้อความไม่ทัน เสียงรบกวนจากเสียงประกอบฉาก และไม่คุ้นเคยกับสำเนียงของผู้พูด โดยปัญหาอันดับ 1 คือ พบเจอกับคำศัพท์ยาก คิดเป็นร้อยละ 37 ของนักเรียนทั้งหมด ถึงแม้จะมีการสอนคำศัพท์ที่ควรรู้แก่ผู้เรียนก่อนการฟัง แต่ผู้เรียนจำนวนหนึ่งยังคงให้ความสนใจต่อคำศัพท์เป็นคำๆ มากกว่าเนื้อความโดยรวม ผลจากการวิเคราะห์พบว่าวิธีแก้ไข ปัญหาที่ผู้เรียนเลือกใช้มากที่สุดคือ การดูภาพจากสื่อวิดีโอประกอบเพื่อช่วยในการเข้าใจ (ร้อยละ 43.18) ปัญหาที่พบเจออันดับสองคือ ผู้พูดพูดเร็ว ผู้เรียนบันทึกว่าพบกับปัญหานี้ถึง ร้อยละ 31 ถึงแม้ในการคัดเลือกวิดีโอจะเป็นวิดีโอที่สร้างขึ้นเพื่อการศึกษาสำหรับความสามารถระดับเดียวกับที่ผู้เรียนควรรู้แล้วนั้น แต่ผู้เรียนยังคงมีความรู้สึกว่าการพูดนั้นเร็วเกินไปซึ่งส่งผลต่อความเข้าใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนอยู่ในบริบทที่ไม่ได้มีการฟังจากสื่อจริงประเภทวิดีโอหรือสื่อที่คล้าย ๆ กันมากนัก จึงทำให้ไม่คุ้นเคยกับความเร็วจากผู้พูดที่เป็นเจ้าของภาษา ปัญหานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Harmer (2001); Stempleski et al. (1991) ที่กล่าวถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการเลือกใช้สื่อวิดีโอสำหรับเด็กเล็ก ภาษาที่ปรากฏค่อนข้างยาก ซึ่ง O'Malley and Chamot (1995) ระบุว่าในการสอนสำหรับเด็กเล็ก ขั้นนี้ผู้สอนต้องแนะนำผู้เรียนให้สามารถระบุจุดอ่อนและข้อผิดพลาดของตนเองได้ รวมทั้งสามารถระบุวิธีการแก้ปัญหาของตนเองในการฟังครั้งต่อไปได้

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมิน (Evaluation) โดยผู้เรียนจะประเมินการทำงานของตนเองว่าประสบความสำเร็จอยู่ในระดับไหน เพื่อตรวจสอบผลงานของตนเองทั้งหมด จากข้อมูลการประเมินตนเองของผู้เรียนผ่านแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาในแต่ละบท ซึ่งเป็นกลไกการใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ O'Malley and Chamot (1995); Larry Vandergrift (1997); L. Vandergrift (2005) ระบุว่าในขั้นนี้ผู้เรียนต้องสามารถประเมินความสำเร็จจากการฟังของตนเองได้ และขั้นที่ 4 ขั้นหลังการฟัง (Post-listening) ตามทฤษฎีของ Littlewood (1981) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาหรือหัวเรื่องที่ฟังไปพัฒนาในทักษะอื่น

อย่างไรก็ตาม มีผู้เรียน ร้อยละ 6.5 (2 คน) ที่มีคะแนนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจไม่แตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังเรียน จากการตรวจสอบแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาของผู้เรียนทั้งสองคนพบว่า ปัญหาที่พบร่วมกันคือ ผู้พูดพูดเร็วและพบเจอคำศัพท์ยาก กลยุทธ์ที่ใช้แก้ไขผู้เรียนยังสนใจความหมายของคำศัพท์ จึงใช้วิธีหาความหมายก่อนการฟังในครั้งต่อไป เนื่องจากการฟังเพื่อความเข้าใจเป็นการฟังที่มีได้ใช้การฟังเพียงแค่ระดับคำเพียงวิธีเดียว หากแต่ยังมีวิธีการฟังเพื่อความเข้าใจในระดับความหมาย หรือการฟังแบบวิธี

บูรณาการทั้งสองวิธีเข้าด้วยกัน ซึ่งการฟังเพียงระดับคำวิธีเดียวนั้น อาจเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนกังวลใจต่อการฟังโดยรวมและทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์การฟังเพื่อความเข้าใจ

3) ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนการสอนการฟังโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์แก้ปัญหา ผลวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อวิดีโอและกลยุทธ์แก้ปัญหาในระดับ พึงพอใจมากที่สุด (Mean = 2.70, S.D.= 0.30) โดยเรียงลำดับความพึงพอใจด้านต่าง ๆ จากมากไปน้อย คือ ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านสื่อวิดีโอที่เลือกใช้ (Mean = 2.79, S.D.= 0.27) รองลงมาคือ ด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน (Mean = 2.74, S.D.= 0.25) อันดับสามคือ ด้านประโยชน์ของการสอน โดยกลยุทธ์แก้ปัญหา (Mean = 2.67, S.D. = 0.42) และด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านเนื้อหาสาระ (Mean = 2.47, S.D.= 0.434) โดยสามารถอภิปรายผลดังนี้

ด้านสื่อวิดีโอที่เลือกใช้เลือกใช้ โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อวิดีโอที่เลือกใช้อยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด โดยผู้เรียนพอใจกับภาพประกอบที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา วิดีโอมีความน่าสนใจ และคุณภาพเสียงชัดเจนตามลำดับ ซึ่งอาจเกิดจากการคัดเลือกวิดีโอประเภทการ์ตูนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนตามหลักการของนักวิชาการดังนี้ Sherman (2003); Underwood et al. (1989) กล่าวคือ วิดีโอมีลักษณะภาษาที่เหมาะสมกับระดับภาษาของวัยผู้เรียน และมีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ไม่เป็นวิดีโอประเภทนามธรรม (Rost, 2011) และภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา ไม่มีความซับซ้อนเปลี่ยนภาพไปมามากนัก

ด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด ทั้งสามหัวข้อย่อยตามขั้นการสอนของกลยุทธ์แก้ปัญหา โดยผู้เรียนพึงพอใจขั้นการวางแผนมากที่สุด รองลงมาคือ ขั้นการประเมิน และขั้นการตรวจสอบน้อยที่สุดตามลำดับ โดยสาเหตุที่ ขั้นการตรวจสอบการฟัง (Monitoring) ได้คะแนนความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้าย อาจเนื่องมาจาก ในการตั้งคำถามตนเองเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้เรียนอาจรู้สึกว่าเป็นทักษะที่ค่อนข้างยากในการระบุสาเหตุของการฟังไม่เข้าใจ สอดคล้องกับ Ellis et al. (2002) ที่ว่าสำหรับเด็กเล็กนั้นขั้นตอนนี้เป็นสิ่งที่ค่อนข้างยาก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนจึงต้องมีส่วนช่วยในการระบุปัญหาและแนะนำแนวทางการแก้ไขให้แก่ผู้เรียน

ด้านประโยชน์ของการสอนโดยกลยุทธ์แก้ปัญหา ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เรียนต่อประโยชน์ของการสอนโดยกลยุทธ์แก้ปัญหา อยู่ระดับพึงพอใจมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการฟังอย่างถูกวิธี และบทเรียนถูกออกแบบมาให้มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน จึงส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยกลยุทธ์ปัญหามีส่วนช่วยให้ผู้เรียนจัดการการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายหลักการของกลยุทธ์ปัญหาของ H. D. Brown (2007); (Richards, 2008) ที่ว่ากลยุทธ์ปัญหาเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดการการเรียนรู้ของตนเองและฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการฟังได้ดีขึ้น

ด้านเนื้อหาสาระ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาสาระอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยข้อที่ 1 ความน่าสนใจของเนื้อหา ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด อาจเนื่องจากการคัดสรรหัวข้อเรื่องวิดีโอที่ตรงกับสิ่งที่ผู้เรียนในระดับนี้ควรรู้และเป็นเรื่องที่ไม่ห่างไกลจากประสบการณ์ของผู้เรียนมากนัก แต่ในข้อที่ 2 ด้านความยากง่ายของเนื้อหา ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับพึงพอใจมาก อาจเนื่องมาจากความไม่คุ้นเคยในการฟังจากสื่อวิดีโอ ซึ่งระดับความเร็วในการพูดเร็วกว่าการฟังจากครูผู้สอน และผู้เรียนไม่สามารถหยุดวิดีโอเมื่อ

ตนไม่เข้าใจได้ เห็นได้จากแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์แก้ปัญหา ความเร็วของผู้พูดคือปัญหาอันดับแรก ๆ ซึ่งความไม่คุ้นเคยนี้อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าวิดีโอที่ฟังค่อนข้างยาก

การนำผลวิจัยไปใช้ในการสอน

1) บทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์แก้ปัญหา

องค์ประกอบสำคัญสำหรับการใช้บทเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาเป็นกระบวนการจัดการการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสอนใช้บทเรียนสำหรับเด็กประถมนั้นครูผู้สอนเข้ามามีบทบาทค่อนข้างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Brewster et al (2002) ซึ่งเล็งเห็นว่าผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ยังมีความสามารถในการจัดการการเรียนรู้ด้วยตนเองค่อนข้างน้อย ผู้สอนจึงมีหน้าที่ในการแนะนำการทำงานตามขั้น การใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาต่าง ๆ แก่ผู้เรียน สำหรับกิจกรรมการประเมินการฟังจากแบบทดสอบการฟังเพื่อความเข้าใจนั้น รูปแบบของแบบทดสอบควรเรียงจากง่ายไปยาก ตามแนวคิดของ Hughes (2013) ระบุว่าเพื่อให้ผู้เรียนไม่มีความรู้สึกด้านลบต่อการทำข้อสอบ แบบทดสอบในการฟังควรมีลักษณะเป็นรูปแบบประโยคสั้น ๆ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนกังวลกับคำถามหรือเกิดปัญหาทางการอ่านในการทำข้อสอบ

2) การใช้สื่อผสมระหว่างแบบบันทึกการใช้กลยุทธ์แก้ปัญหา กับเทคโนโลยีสื่อวีดิโอ

การใช้สื่อวีดิโอในการเรียนการสอนการฟังเพื่อความเข้าใจมีส่วนช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ด้วยภาพเคลื่อนไหว การใช้สื่อวีดิโอในการสอนฟัง ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสีหน้า ท่าทางของตัวละครที่เสมือนเหตุการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างวัฒนธรรมการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รวมทั้งภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหามีส่วนช่วยในการเข้าใจเนื้อเรื่องที่ฟังได้ ในการเลือกใช้สื่อวีดิโอในการสอนผู้สอนต้องคำนึงถึงอย่างแรกคือ ความเหมาะสมกับวัย หลักการที่สองคือ สื่อควรมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด หลักการที่สาม ความยาวที่เหมาะสม และสี่ ความเหมาะสมทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องตรวจสอบความพร้อมในเรื่องของอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น จอภาพ สายเสียง เป็นต้น อย่างไรก็ตามสื่อวีดิโอถูกนำมาใช้เพื่อยกตัวอย่างของการใช้ภาษาที่เหมือนจริงกว่าสื่ออื่น ๆ และมีรูปภาพเห็นชัดเจน สื่อประเภทนี้โดยส่วนใหญ่จะใช้เป็นสื่อเสริม แต่ไม่ควรถูกนำมาใช้การสอนแทนหนังสือ สื่อประเภทเขียนหรือหนังสือยังคงมีความจำเป็น ตามแนวคิดของ Allan (1986); Sherman (2003)

ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. มีเสียงรบกวนแทรกในขณะฟังเนื่องจากห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนนี้เป็นห้องเรียนของเด็กที่ติดกัน จึงทำให้สามารถได้ยินเสียงรบกวนจากภายนอก

2. ลักษณะการจัดโต๊ะเรียนแบบกระจายส่งผลให้นักเรียนในด้านซ้ายสุดและขวาสุดอาจมองเห็นได้ไม่ชัดเท่าบริเวณอื่น ๆ

3. ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนที่หลากหลายและมีความรู้ทางคำศัพท์ที่จำกัด ทำให้เกิดปัญหาในการทำแบบทดสอบประเภทเขียนสรุปความ ถึงแม้จะมีการสอนคำศัพท์ที่จำเป็นและมีการฝึกเขียนสรุปความแล้วในหลาย ๆ บทเรียนแล้วก็ตาม

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการทำวิจัย

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการนำกลยุทธ์อภิปัญญาไปใช้ในการสอนการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อฝึกฝนกระบวนการคิดและการตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนทักษะอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัยในทำนองเดียวกันแต่บูรณาการภาษาอังกฤษกับรายวิชาอื่น ๆ โดยเนื้อหาในการฟังมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการเรียนภาษาของผู้เรียนที่มีช่วงอายุที่ต่างกัน เพื่อศึกษากระบวนการคิดในผู้เรียนในวัยต่าง ๆ

ภาษาต่างประเทศ

- Allan, M. (1985). *Teaching English with video*: Longman.
- Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching*: New York : Pearson Education, c2007.
- Brown, G., & Yule, G. (1983). *Teaching the spoken language : an approach based on the analysis of conversational English*: Cambridge : Cambridge University Press, c1983.
- Chaney, A. L., & Burk, T. L. (1998). *Teaching Oral Communication in Grades K-8*. Boston. Boston,USA: Allyn & Bacon.
- Donogue, M. R. (2009). Language arts: Integrating skills for classroom teaching. *ResearchGate*(January). doi: 10.4135/9781452274799
- Ellis, G., Brewster, J., & Girard, D. (2002). *The Primary English Teacher's Guide* (2nd edition ed.): Longman.
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language teaching* (Third Edition ed.). China: Pearson Education Limited.
- Hughes, R. (2011). *Teaching and Researching Speaking* (2nd edition ed.). New York: Routledge.
- Littlewood, W. (1981). *Communicative Language Teaching: An introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lynch, T. (2011). Academic listening in the 21st century: Reviewing a decade of research. *Journal of English for Academic Purposes*, 10(2, June 2011), 79–88.
- McGovern, J. (1983). *Video applications in English language teaching*. UK: Pergamon Press.
- Mendelson, D. J. (1998). Teaching Listening. *Annual Review of Applied Linguistics*, 18.
- Meritalsmaili. (2012). *The Effectiveness of Using Movies in the EFL Classroom –A Study Conducted at South East European University*. . South East European University (SEEU).
- Nunan, D. (1991a). *Language Teaching Methodology*. Sydney: Prentice Hall International UK LTD.
- O'Malley, J. M., & Chamot, A. (1995). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. USA: Press Syndicate the University of Cambridge.
- Oxford, R. L. (1990). *Language Learning Strategies: What every teacher should know*. New York: NY: Newbury House/Harper & Row.
- Palmer, E. (2014). *Teaching the Core Skills of Listening and Speaking*. USA: Alexandria.
- Richards, J. C. (2008). *Teaching Listening and Speaking*: Cambridge University Press.

- Ross, E. P., & Roe, B. (1990). *An Introduction to Teaching the Language Arts*. USA: Holt, Rinehart and Winston.
- Rost, M. (1991). *Listening in Action: Activities for developing listening in language teaching*. Britain: Prentice Hall International (UK).
- Rost, M. (2011). *Teaching and Researching Listening*: Pearson Education Limited.
- Safran, J. (2015). Advancing Listening Comprehension Through Movies. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 191.
- Sherman, J. (2003). *Using authentic video in the language classroom*. UK: Cambridge University Press.
- Stempleski, Susan, & Arcario, P. (1991). *Video in Second Language Teaching: Using, Selecting, and Producing Video for the Classroom*: Inc., Alexandria, VA.
- Underwood, M., Kenworthy, J., & Rost, M. (1989). *Teaching listening*: London : Longman, c1989.
- Vandergrift, L., & Goh, C. C. (2012). *Teaching and learning second language listening: Metacognition in action*. New York Routledge
- Wenden, A. (1991). *Learner Strategies for Learner Autonomy: Planning and implementing learner training for language learners*. UK: Prentice Hall International.
- Wicker, P. E., & Schultz, H. U. (1995). *The ABC's of running an elementary classroom*. USA: A division of International Thomson.